

*Тайёрлади: Чилонзор туман 2-сон касб-хунар мактаби “Махсус
фанлар” кафедраси ўқитувчиси:*

Дилфуза Хайдарова.

Иқтисодий тадқиқотлар ва ислоҳотлар маркази бизнес-муҳити кўрсаткичининг ошиши иқтисодий фаолликнинг давом этаётган ўсишидан дарак беради. Январда компанияларнинг ишлаб чиқариш ва қурилиш бўйича қутилмалари ўсди. Шу билан бирга, бизнеснинг жорий ҳолати бўйича баҳолаш, хизматлар йўналишидан ташқари, барча тармоқларда янада ижобий бўлди.

Ишбилармонлик муҳити – Иқтисодий тадқиқотлар ва ислоҳотлар маркази (Марказ) томонидан 2020 йилдан буён ўтказиб келаётган сўров асосида ҳар ойда ҳисоблаб чиқиладиган таҳлилий кўрсаткичдир.

Корхоналарнинг сўровларда иштирок этиши жорий иқтисодий вазият тўғрисида расмий статистик маълумотларда акс этишидан олдинроқ маълумот олиш имконини беради, корхоналарнинг қутилмаларини баҳолаш эса иқтисодий фаолликнинг бўлажак кўрсаткичларини ифода қилади. Умумий бизнес-муҳитнинг ўсиши ҳам жорий, там қутилаётган баҳолашнинг ижобий динамикасида келиб чиқди.

Январда Марказнинг умумий бизнес-муҳит кўрсаткичи декабрга солиштириганда 7 пунктга ошиб, 61га етди, бу эса ишбилармонлик фаоллигининг янада кенгайганидан далолат беради. Ўтган йилнинг январидан ушбу умумий кўрсаткич 54 пунктга тенг эди.

Бизнес-муҳитнинг яхшиланишига саноат тармоғидаги бирданига 30 пунктга юқорилаган ижобий динамика сезиларли таъсир қилди. Ушбу ўсиш қурилишда 13 пунктга, қишлоқ хўжалигида эса 9 пунктга ошди.

Бир вақтнинг ўзида, тадқиқнинг январ ойидаги натижалари хизматлар соҳасида бизнес баҳолашнинг 8 пунктга пасайганини ҳам акт эттирди.

Бизнеснинг жорий ҳолати баҳолари ўтган ойга нисбатан атиги 1 пунктга яхшиланиб, 43га етди, шу билан бирга, ўтган йилнинг январига солиштирганда эса 9 пунктга ўсиш қайд этилди.

Ўз навбатида, бу саноат ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги жорий ҳолат кўрсаткичларидаги кескин тебранишлар билан боғлиқ. Агар январь ойида бизнеснинг жорий ҳолати яхшиланишига асосий ҳисса 22 пунктга ўсган саноат улушига тўғри келган бўлса, хизматлар соҳасида 16 пунктга пасайиш қайд этилди.

Умуман олганда, бизнеснинг жорий ҳолати баҳолари қуйидагича бўлди: 41% - “яхши” ва 13% - “ёмон”. Корхоналарнинг 35 фоизи товар ва хизматларга бўлган жорий талабни баҳолаш жараёнида ўсишни қайд этдилар. Шу билан бирга, компанияларнинг 17 фоизи ўз ходимлари сонини кўпайтирди.

Бизнесни ривожлантириш истиқболлари бўйича кутилмалар тадбиркорлар ўртасидаги оптимизмнинг анча юқори эканлигини кўрсатмоқда. Бизнесни ривожлантириш истиқболлари бўйича кутилмаларнинг умумий кўрсаткичи яқин 3 ойда сўнгги икки йилдаги рекорд даража – 81 пунктга етди. Бу натижага саноатда оптимизмнинг 92 пунктга ва қурилишда 81 пунктгача сезиларли даражада яхшиланиши ҳисобига эришилди.

Сўров натижаларига кўра, корхоналарнинг 79 фоизи ўз бизнесининг умумий ҳолати яхшиланишини кутмоқда. Корхоналарнинг товар ва

хизматларга бўлган талаб кутилмалари 74 фоизни ташкил этди. Иш берувчиларнинг деярли 72 фоизи ўз компанияларида ходимлар сонини кўпайтиришга тайёр. Январь ойида жорий ҳолат ва кутилмалар ўртасидаги нисбат иқтисодий ривожланишнинг кейинги уч ойида сақланиб қоладиган ижобий тенденциясини кўрсатди.

Сўровда қатнашган тадбиркорларнинг деярли ярми ўз бизнесини юритишда тўсиқлар мавжудлигини қайд этдилар. Сўров натижаларига кўра, саноат секторида ишловчи тадбиркорлар электр ва газ таъминоти билан боғлиқ тўсиқлар, шунингдек, товарларнинг юқори нархлари ҳақида камроқ хабар берганлар, айти пайтда молия ва солиқ ставкалари билан боғлиқ муаммолар ҳақида эса кўпроқ маълум қила бошлаганлар.

Қишлоқ хўжалиги соҳаси вакиллари сув таъминоти билан боғлиқ муаммолар кўпроқ ташвишга солган. Айти вақтнинг ўзида, ер участкаларини олиш имконияти, солиқ маъмурчилиги, хомашё нархининг юқорилиги ва уларнинг етарли эмаслиги ҳамда солиқ ставкаларининг баландлиги каби муаммоларни қайд этган тадбиркорлик субъектлари улуши камайди.

Шу билан бирга, қурилиш секторида молия маблағлари жалб қилиш ва ердан фойдаланиш имкониятлари яхшиланиши кузатишга бўлса, хизмат кўрсатиш соҳасида бундай муаммолар янада кўпайган.